

OSTRAVAN.CZ

1. Prométheus Luigiho Nona v Trojhalí: "A žádný z bohů nebude moci tě o oheň ten už připravit"

01.07.2022 ostravan.cz - Lenka Nota

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** opery; Ostravě

Šestý ročník NODO, tedy Dnů nové opery v Ostravě, zakončila v poslední červnový den česká premiéra "tragédie slyšení" Prométheus italského skladatele Luigiho Nona. Dílo bylo uvedeno v netradičních kulisách nákladních aut a vyvýšených továrních plošin, na kterých byli rozmístěni účinkující. Za závěrečným večerem NODO se ohlíží hudebni publicistka Lenka Nota.

Scénické dílo pro vokální a instrumentální sólisty, smíšený sbor, čtyři instrumentální skupiny a živou elektroniku vzniklo v letech 1981-1984 a zrevidováno bylo v roce 1985 autorem libreta Massimem Cacciarim. Libreto na motivy mýtu o Prometheovi je sestaveno z textů Aischyla, Sofokla, Waltera Benjamina, Johanna Wolfganga Goetheho a dalších.

Levicově orientovanému Nonovi bylo téma "revolucionáře" Prométhea jistě blízké. Za to, že Prométheus, jeden z Titánů, ukradl na Olympu posvátný oheň a donesl jej na zem lidem, byl krutě potrestán. Uvázán na jedné z kavkazských hor snášel každý den muka skrze zobák orla požírajícího jeho játra. Toto utrpení vydržel po dvanáct generací, kdy jej nakonec osvobodil Héraklés a přivedl jej zpět na Olymp.

Luigi Nono (1924-1990) patří k nejvýznamnějším autorům poválečné generace. Podobně jako jeho současníci Pierre Boulez nebo Karlheinz Stockhausen vychází z co možná největší organizace hudebních prvků, nicméně díky originální invenci, přirozenému smyslu pro barvu a stavbu dokáže s těmito pravidly pracovat velmi kreativně a s fantazií. Na jeviště přináší zcela nové tvary a výrazové prostředky v kompaktních a dokonale formálně vystavěných dílech, k jakým patří i "tragédie slyšení" Prométheus. Přes dvě hodiny trvající dílo je svou hloubkou a intenzitou prožitku možno přirovnat k antické tragédii, k čemuž odkazuje i téma díla. Archaismy, či spíše archetypy v kompozici použité jsou přesto nadměrně moderně a originálně zpracovány skrze tiché plochy střídající se s momentálními žesti a kreativní živou elektronikou, která je organickou součástí tradičního nástrojového obsazení. Přečíslování sborové a sólové plochy spojené s prologem dvou hereckých protagonistů činí z tohoto díla jedno z největších a nejoriginálnějších oratorií 20. století.

Scénické realizace se ujal režisér Jiří Nekvasil s jevištním výtvarníkem Davidem Bazikou. Prostor v Trojhalí zaplnili do kruhu postavenými nákladními auty, na jejichž korbách byly rozmístěny jednotlivé nástrojové skupiny, sólisté, dirigenti, zvukaři a sbor. Publikum sedělo uprostřed tohoto kruhu, v jehož středu bylo zvýšené pódium pro oba dirigenty a zvukové mistry. U vstupu do haly plál prométheovský oheň – na uhlících blikající velké blinkry z nákladních aut. Tento jednoduchý nápad se výborně pojil s industriálními prostory Trojhalí a vytvořil jakousi aktualizovanou formu antického divadla – propojení prostoru s diváky a účinkujícími ve společném kruhu.

Nastudování proběhlo v koprodukcii s italskými hudebníky. Ostravská banda a Ostrava New Orchestra společně se smíšeným sborem Canticum Ostrava pod vedením Jurije Galatenka a sólisty Jen Wu a Anou Caseiro (soprán), kontraaltistkou Justinou Vaitkuté a kontratenorem Padraicem Castellem, tenoristy Felixem Heuserem a Martinem Gyimesim i narátory Micol Pambieri a Sergiem Basilem byly jednoduše vynikající, jak jsme již ostatně u těchto těles zvyklí. Stoprocentní koncentrace a ponoření se do díla, ochota mu sloužit a podat je nejlépe, jak je možné je o to cennější, neboť vzduch v Trojhalí v těchto horkých dnech doslova stál a vřel. Únava a vyčerpání nebyly znát ani na obou dirigentech Jiřím Rožňovi a Petru Kotíkovi, kteří dílo nastudovali. Zvuková režie, kterou vedl Luca Richelli spolu s asistenty Lorenzem Paglieim a Nicolou di Paolo působila organicky a přirozeně.

Osobně si velmi vážím toho, že Dny nové opery zařazují do své dramaturgie nejen díla nejnovější, ale vrací se i k dnes již klasikům nové hudby, jejichž tvorba se i přes nespornou kvalitu, právě díky náročným interpretačním podmínkám, zřídka kdy uvádí. Díky NODO a jeho pořadatelům se máme možnost s těmito mimořádnými díly seznámit naživo.

Snad se i v budoucnosti najdou osvícení donátoři podporující další uvádění ojedinělých děl evropské kultury na tomto festivalu: Poučený a vzdělaný umělec, který se zajímá o společenské dění, historii, společenskou vědu a technologii, má skrze svou tvorbu přispívat a iniciovat změny ve společnosti, provokovat a vést k přemýšlení, potažmo jednání, tvrdí Nono. A to je to, co je podle mého názoru v dnešní době nejvíce třeba.

URL | <https://www.ostravan.cz/74605/prometheus-luigiho-nona-v-trojhal-i-a-zadny-z-bohu-nebude-moci-te-o-ohen-ten-uz-pripravit/>[« zpět na začátek](#)

